

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

Tallin,
la aproape 1000 de ani

O necunoscută a
secolului: accelerația

Pe o scară de frînghie,
dar nu către Julieta...

Dacă n-o cunoașteți pe japoneza din fotografie, v-o putem recomanda: e... Liudmila Savelieva (Natașa din „Război și pace”) care-i foarte populară acum la Tokio

Scafandri, cosmonauți? Nu! Sînt modernii „chirurgi” sovietici ai cuptoarelor Martin, în care efectuează intervenții urgente la temperaturi de pînă la 180 de grade

Recifele
de corali —
fortăreață
inaccessibilă

Pentru
a rezista
la frig...

Anul XXIII

3

(1140)

20 ian. 1967

12 pagini, 1 leu

Pe o scară de frînghie, dar nu către Julieta...

La Spandau
în mai 1945

În cele ce urmează va fi vorba și despre un castel medieval, și despre un balcon și despre o scară de frînghie, dar întâmplările nu s-au petrecut în vreme de demult, ci în ultimele zile ale războiului, la Spandau, o suburbie a Berlinului.

Deasupra Reichstagului flutura steagul victoriei. Luptele din Berlin se apropiau de sfârșit, germanii nu mai aveau decît cîteva puncte de rezistență. Unul dintre ele era citadela Spandau, care nu putuse fi cucerită din mers. De aceea, trupele sovietice nu se opriseră din drumul lor ci, ocolind citadela, înaintaseră spre Brandenburg. Punctul de rezistență Spandau nu ne putea împiedica serios ofensiva, dar tunurile ei țineau sub tirul lor podul pe care se scurgeau, ca un șuvoi neîntrerupt, din Berlin spre apus trupe, coloane motorizate, muniții.

Spre a evita vărsarea de sînge, comandamentul sovietic hotărî să convină garnizoana citadelei să capituleze. Și, în dimineața zilei de 1 mai, un mic grup de lucrători din secția politică a armatei plecă spre Spandau.

Mașina noastră străbătea cartierele apusene ale Berlinului. Era o zi mohorîtă, rece. Prin ferestre se vedeau ruinele fumegînde ale Charlottenburgului, corpurile uzinelor Siemens.

Eram cufundați în gînduri. Eu îmi aminteam că, înainte cu cîțiva ani, la Moscova, la cursurile institutului pe care-l urmam, ni se vorbise despre fortăreața Spandau. La o lecție de istorie a evului mediu, profesorul ne spusese că citadela a fost construită la mijlocul secolului al XII-lea de markgraful Albrecht. Apoi, în fruntea oamenilor lui, markgraful a atacat de mai multe ori triburile slave și, pe pămîntul cucerit, a înființat marca *) Brandenburg. Citadela durată în urmă cu opt secole s-a menținut pe malurile rîului Spree ca un simbol sinistru al agresiunii germane împotriva slavilor O bună bucată de vreme a fost reședința primilor principii electori din dinastia Hohenzollern... Iar acum noi trebuia să convingem ultima ei garnizoană să se predea fără luptă.

Mașina intră în Spandau: case joase, străzi înguste coborînd spre rîu. Deasupra ușii unei clădiri spînzura firma unui mic restaurant: „La citadela”. Iar ceva mai încolo, îndărătul unei pădurici, se înalța chiar citadela.

Am trecut la acțiune. Am ales un loc potrivit și am îndreptat pîlîniile puternicului nostru megafon spre fortăreață.

— Soldați și ofițeri! — am spus. Citadela este înconjurată din toate părțile. Nimeni nu vă mai poate veni în ajutor. Orice rezistență este lipsită de sens. Zidurile cetății nu vă vor putea scăpa de la moarte. Singura voastră salvare este capitularea. Trimiteți parlamentari!

Am transmis acest apel, cu mici pauze, timp de o oră. În fiecare pauză așteptam ca din pădurea care ne despărțea de fortăreață să se ivească parlamentari germani. Dar de fiecare dată citadela ne răspundea, parcă fără a convingere, cu salve de tunuri ușoare. Era evident că în felul acesta n-aveam să ajungem la nici un rezultat. Maiorul Grișin, comandantul nostru, ne adună în jurul megafonului și ne cercetă încoditor.

— Cine mă însoțește ca parlamentar? Este o treabă primejdioasă. Nu ordon. Și iau un singur voluntar.

Ne-am oferit cu toții. Maiorul m-a ales pe mine; vorbeam cel mai bine germana. Apoi, comandantul a dat ultimele dispoziții, iar eu am prins de un băț o fișie de pînză albă. Cu acest steag am pornit la drum; ca să ajungem la fortăreață trebuia să trecem prin pădure. Tovarășii de arme ne-au însoțit pînă la liziera ei și au rămas acolo să ne aștepte.

După ce am ieșit din pădure, ne-am pomenit într-o poiană deschisă. În

*) Marcă — Denumire sub care erau cunoscute în evul mediu regiunile de frontieră (N.R.).

depărtare se contura, ca un uriaș întunecat, fortăreața. Zidurile crenelate, înegrite de bătrînețe, turnurile, meterezele, ambrazurile — totul amintea de o ilustrație la un roman cavaleresc medieval. Cum se obișnuia, citadela era împrejmuită cu un șanț (e adevărat, acum fără apă), iar peste el se afla un pod (e adevărat, nemobil).

Pe acest pod am început să ne apropiem de uriașele porți ale fortăreței. Erau baricadate și cu un „Tigru” în față. Dar țeava tunului îndreptată spre

în asemenea condiții. Dacă vreți să ne ascultați, coboriți.

Comandantul înclină din cap în semn că era de acord și făcu un semn cu mîna. În balcon se iviră numaidecît doi soldați care fixară ceva de balustradă. Și spre uimirea noastră am văzut curînd zburînd spre pămînt o scară de frînghie. Pe această scară coborîră comandantul și celălalt ofițer. Se prezentară:

— Comandant, colonel...
— Locțiitor de comandant, locotenent-colonel...

Am procedat la fel. Tratatările n-au durat mult. Mai întîi le-am expus pe scurt situația de pe front („trupele sovietice ajunseseră lin-

n-ar folosi nimănui — rosti el cu amărăciune — nici dv, nici mie. Sînt de părere ca locțiitorul meu să urce în fortăreață, să comunice ofițerilor condițiile dv. și să revină cu hotărîrea lor...

Aflasem din comunicatele germane de acest monstruos ordin al lui Hitler. Fîhrerul îl dăduse după capitularea fortăreței de la Königsberg, în speranța deșartă de a-i ține în mînă pe comandanții militari prin răspunderea colectivă întemeiată pe teamă.

În cazul nostru era lîmpede că bătrînul colonel nu putea hotărî singur. Locotenent-colonelul urcă în balcon. Se reîntoarse curînd și șopti ceva comandantului.

Berlin, în primele zile ale lui mai 1945..

pădure era spartă, șenilele distruse, iar blindajul turelei mîncat de rugină.

Nimeni nu ne somă. Numai țevile armelor automate ne priveau dintre metereze și ambrazuri cu pupilele lor negre. Nu vedeam pe nimeni, dar simțeam că sute de ochi ne urmăreau fiece mișcare.

Maiorul ordonase ca eu să duc tratativele. Dar cum era să încep, cînd în fața noastră nu se afla nimeni? Ca să ies într-un fel din situația asta am strigat în direcția porții un simplu „Alo!”

Imediat, de undeva de sus, am auzit un:

— Ce doriți?
— Vrem să vorbim cu comandantul fortăreței.

— Bine.

Peste cîteva minute, într-un mic balcon de deasupra porților s-au ivit doi ofițeri. Unul din ei rosti:

— Eu sînt comandantul citadelei. Ce doriți?

Balconul era foarte înalt și de aceea, ca să putem vorbi trebuia să ne răs-turnăm capul pe spate și să ne forțăm glasul. Era și incomod și într-un fel umilitor:

— Nu sîntem obișnuiți să discutăm

gă Brandenburg”), le-am spus că orice împotrivire era lipsită de sens („nu mai puteau primi ajutor de nicăieri”) și le-am adus la cunoștință condițiile de capitulare („asigurarea vieții, asistență medicală bolnavilor și răniților, hrană”).

Comandantul și locțiitorul lui se traseră de o parte și începură să discute în șoaptă. Acum îi puteam cerceta în voie. Colonelul era în vîrstă, aproape bătrîn. Avea fața brăzdată de cute. De sub chipiul înalt se zărea părul cărunt tuns scurt. Umerii înguști erau coboriți și obosiți, se vedea că nu era militar de carieră. În schimb, locotenent-colonelul era mai tînăr. Obrajii plini și netezi erau rumeni. Ochii vii, căprui închis, sfredeleau parcă tot ce le cădea în cîmpul vizual.

După un timp, se apropiară de noi. Colonelul era posomorît.

— Aș fi de acord să capitulez în condițiile propuse — ne spusese el. Dar există un ordin al Fîhrerului: dacă comandantul unei fortărețe asediate sau al unei unități încercuite capitulează fără aprobare, orice ofițer subaltern îl poate și chiar trebuie să-l împuște și să preia comanda. Așa încît, hotărîrea mea unilaterală de capitulare

— Așa cum am bănuît, ne înștiință acesta, ofițerii refuză să capituleze! Vor să-și facă datoria...

Era oare sfîrșitul tratativilor? Strădaniile noastre să fi fost zadarnice? Nu-i vom putea convinge pe cei din citadela să capituleze?

Am hotărît să mai facem o încercare: — Domnule colonel! Am decis să intrăm în fortăreață și să discutăm cu ofițerii dv.

Uluit și derutat, nevrînd să-și creadă parcă urechilor, colonelul ne spuse:

— Repetați, vă rog!

Am repetat. Și, după ce-și privi întrebător locțiitorul, ni se adresă din nou, arătînd spre scară:

— Mă rog, poftiți!

Cel dintîi începu să urce chiar el, comandantul (gazda, cum s-ar spune), după el maiorul Grișin, apoi eu și locotenent-colonelul...

Nici maiorul și nici eu nu mai avusesem pînă atunci prilejul să urcăm pe o scară de frînghie. Neobișnuiți, așadar, mergeam încet și, firește, nu cu agilitatea și eleganța unor acrobați de circ sau marinari de pe nave cu pinze.

V. Gall

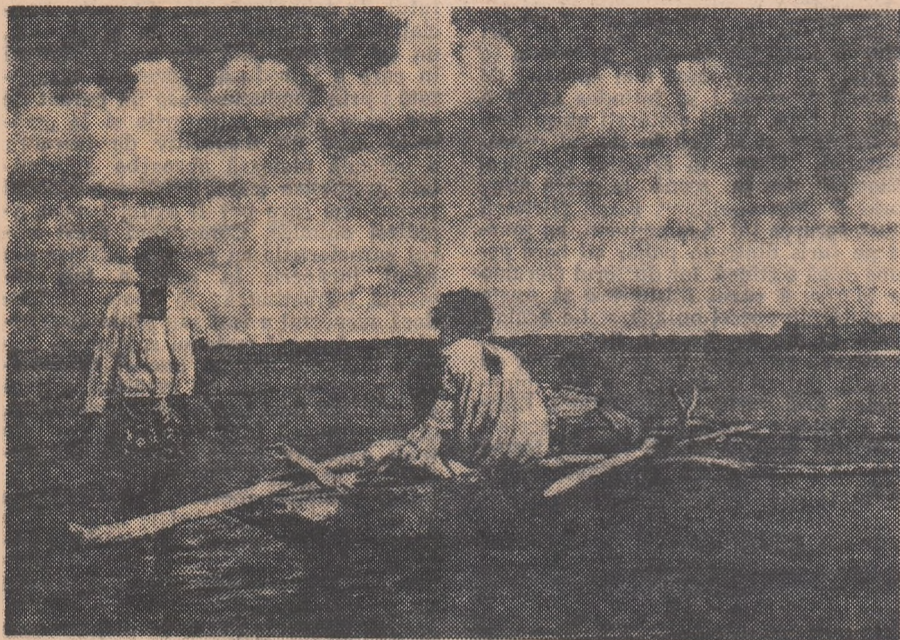
(Continuare în pag. 11-a)

NOUA CALEDONIE

Recifele de corali — fortăreață inaccesibilă

Recifele de corali, care-i împrejmuiesc ca o centură țărnișă, au preschimb în secolele trecute Noua Caledonie într-o fortăreață inaccesibilă. Pe bună dreptate se spune că Cook a avut mult noroc și în același timp răbdare ca să poată debarca, în 1774, în această cea mai mare insulă din zona sudică a Pacificului, (după Noua Guinee și Noua Zeelandă), căreia marea

de ani, cum spun localnicii. Este o excursie interesantă dar extrem de primejdioasă, căci ca să ajungi la grote trebuie să mergi mai întâi câteva timp pe jos, apoi să traversezi de două ori un riu și să urci aproape o oră prin pădure. În Noua Caledonie se află de altfel multe asemenea grote cu mumii, martori tăcuți ai unei vieți de demult. Un alt punct de atracție în arhive-

Familie de băștinași.

explorator i-a dat numele de noua Caledonie. Înainte de a naufragia pe stâncile din Vanikoro, La Pêrouse, celebrul navigator francez a fost, se pare, al doilea european care a văzut insula ce aduce cu un uriaș pește alungit înotând în Pacific, aflată la aproximativ 1100—1200 kilometri est de Australia.

Alcătuit dintr-o insulă mare — 16 700 kilometri pătrați — și din multe insule mici, în cea mai mare parte coralieră, acest arhipelag din Melanezia are o suprafață totală de 18 653 kilometri pătrați și circa 80 000 de locuitori, băștinașii aparținând unui subtip special negroid, numit neocaledonian. În afară de băștinași și de europeni în Noua Caledonie trăiește un caleidoscop de naționalități: vietnamezi, tahitieni, javanezi, japonezi, indonezieni etc.

Țărnișă, foarte crestat, are multe porturi naturale (al căror acces este îngreunat de recife), dintre care cel mai mare și mai bun este Nouméa, în același timp capitala arhipelagului, în care locuiește jumătate din populație. Nouméa este un oraș și un port destul de mare, căruia cadrul natural — respectiv marea și munții — îi dau un aspect foarte plăcut. Arborii înfloriți scinteind în soare — o explozie de lumină și culori — și plajele cu un nisip atât de fin și de alb încît uneori e cu neputință să-i suportă strălucirea, transfigurează totul în jur.

Pe coasta vestică, la circa 300 de kilometri spre nord de capitală, se află grotele din Fatanaoué, care adăpostesc niște mumii de acum aproape o sută

lag este orașul Kunie din insula sudică Pinien. Bariera de corali din jurul orașului n-are aproape nici o fisură. Alabastrul și verdele mării, albul dur eare marchează recifele și coralii portocalii și roșii justifică, pe bună dreptate, renumele de paradisul pe pământ de care se bucură micul Kunie (937 de locuitori). Clima blîndă, belșugul de „fructe” ale mării și pământului — pește și languste delicioase, banane, fructe de papaya, mangotieri și avocado, ananas și niște grape-fruit-uri imense — atrag mulți vizitatori străini, mai ales din Noile Hebride, Australia și Noua Zeelandă, care au la dispoziție un hotel confortabil, plaje splendide și cel mai frumos apus de soare, cum afirmă pliantele turistice.

Încă în 1774, la scurt timp după ce a debarcat în Noua Caledonie prin strîmtoarea Balade, Cook a notat în jurnalul său de bord că insulele păreau a fi extrem de bogate în minereuri. Și nu s-a înșelat, căci, într-adevăr, arhipelagul se situează astăzi pe unul din primele locuri în producția mondială de nichel.

Cele mai importante exploatari miniere se află la Kauoaoua și Thio, aceasta din urmă supranumită și orașul nichelului. Așezat la gura râului cu același nume, într-un peisaj de o frumusețe sălbatică, Thio are mine cu exploatarea la zi. În afară de nichel, Noua Caledonie mai posedă importante zăcămintă de erom, de minereu de fier și de mangan.

Printre ciudățeniile Noii Caledonii se numără și *niauli*, un arbust specific din familia mirtaceelor, înrudit deci cu mirtul, eucaliptul etc. El furnizează o esență utilizată în parfumerie și din care se extrage și gomenolul. Principala caracteristică a acestui arbust este că nu arde aproape de loc, că poate rezista prin urmare la puternice incendii...

I. Antalov

ITALIA

Palatele Genovei

Nu e prea ușor să te descurci prin sumedenia de străzi, străduțe și uticioare care brăzdează, iar uneori străpung chiar colinele din preajma țărmului Genovei.

De altfel, marea aproape că nu participă la peisajul orașului din pricina

sumedeniei de construcții portuare; îi ghicești prezența numai după respirația brizei.

De 2 000 de ani, locuitorii orașului, transportul și chiar orașul ca atare urcă și coboară pe un amfiteatru natural. Dimineața, prin fereastra hotelului nostru vedeam gospodine cu șaluri pe umeri și cu coșuri în mînă, pline cu pește și ridichi cumpărate din piață, urcînd de obicei pe o stradă în trepte, aproape verticală.

Dar și hotelul nostru își avea viața lui verticală: încă din zori, pe treptele celor cinci etaje răsuna bocănițul ghetelor a cincizeci de tineri cu părul tuns scurt — elevii unui seminar. Abia ajungeau unii jos, că alții și începeau să urce. Erau veseli, se înghionteau, săreau citeva trepte dintr-odată, zimbeau, dar totul pe tăcute — cum cere disciplina. Erau supravegheați de doi tineri canonici în veșminte lungi negre, cu o minge de fotbal sub braț și cu un aparat fotografic. Veniseră din Neapole într-o excursie cu vaporul ca să se închine sfintei Maria din Rapallo.

Hotelul nostru se afla chiar lângă gară, alături de un altul, mult mai somptuos. În apropiere se întindea o piațetă, cu o farmacie și un monument al lui Cristofor Columb, înălțat în secolul trecut.

Turiștilor li se arată neapărat casa în care se spune că s-a născut Columb. Îndărătul ei se înalță niște porți datînd din evul mediu — Porta Soprana. Arcul ei ogival, care dă într-o stradă îngustă, este strîns între două turnuri circulare și înalte. Ruinele casei sînt acoperite cu iederă. S-au păstrat mai bine două ferestre de la etaj și ușa de la intrare. Deasupra ferestrelor este o fâblă cu o inscripție, sprijinită de niște cariatide în stil baroc.

Genova se poate mindri, pe bună dreptate, cu palatele ei. E adevărat că arhitectura orașului nu este băgată în seamă de oamenii de afaceri de prin partea locului sau de cei veniți de pe alte meleaguri, căci palatele nu sînt chiar atît de impunătoare pe dinafară. În schimb valoarea lor se află în interior. Nu mă refer la colecțiile de artă, ci la curțile interioare. Împreună cu vestibulele și treptele, ele sînt de obicei accesibile vizitatorilor.

Chiar în prima zi am străbătut strada principală a orașului, relativ largă — Via Balbi — pe care se află hotelul nostru. Am vizitat clădirea universității, construită de arhitectul Bianco în secolul al XVI-lea, cu o splendidă curte interioară. Coloanele-i împerecheate, scara în pantă lină, împodobită cu lei șezînd, ne-au impresionat prin armonia lor. Universitatea a fost construită cu fonduri alocate de celebra familie genoveză Balbi, care a dat numele ei și străzii. Pe aceeași arteră se află și palatul Balbi, cu o curte interioară la fel de frumoasă.

Există însă și o stradă scurtă, dar celebră în istoria orașului: strada Garibaldi. Zidurile masive ale palatelor sînt strîns lipite unele de altele. Am urcat pe strada Garibaldi cînd începea să se întunece. Am mers pînă la capăt și apoi ne-am întors, cu intenția de a porni într-altă direcție cînd, deodată, ne-am oprit uimiți: îndărătul unei uși mari de sticlă am zărit o loggia*) slab luminată. Tavanul era aurit și împodobit cu picturi. Figuri și scene mitologice erau încadrate de poligoane și pătrate din aur greu. Ceva mai la o parte, într-o nișă, se afla statuia unui tânăr zeu nud, îndoit în manieră praxiteleană, pe fondul unei picturi decorative ușoare.

Ne-am lipit fața de geam, cum fac copiii în fața unor vitrine cu jucării. Apoi am plecat, dar curiozitatea ne-a făcut să ne întoarcem. Am bătut în ușă.

Ne-a deschis un portar între două virste și, fără să ne pună vreo întrebare, ne-a lăsat să intrăm.

— Ce palat e aici?
— Palazzo Pallavicini, signor.
— Și ce instituție se află acum... aici?
— E o casă de locuit, signor.
— O locuință? Și cine locuiește?
— Marchizii Pallavicini, signor.

Apoi portarul ne-a condus pînă la capătul loggiei, spre zeul de marmură, și am urcat o scară. La etajul întii, pe pereți se aflau portrete de bărbați în mărime naturală. Pantaloni scurți, bufanți, din atlas greu, gulere țepene, fețe palide, fără picătură de singe — ca în secolul al XVII-lea.
— Sînt strămoșii stăpînitorilor palatului. Mai departe nu puteți merge — încep apartamentele marchizilor.

Chiar dacă nu izbutesc să vadă mare lucru la Genova, turiștii vizitează totuși neapărat Campo Santo. Să vezi la Genova și să nu vezi Campo Santo ar fi cam același lucru cu vizitarea Parisului fără să vezi turnul Eiffel. De o sută de ani el este vizitat de orice ins

*) Loggia — galerie exterioară, acoperită și deschisă către exterior printr-un șir de arcade...

chiar dacă se află numai în trecere prin Genova.

Campo Santo, sau mai exact cimitirul Segnano, este așezat mai sus de oraș, pe o colină nu prea înaltă. Ne-am apropiat de el dinspre dealul Righi, unde urci de obicei ea să admiri panorama Genovei, altminteri nu prea expresivă. Pentru că, văzută de la mare înălțime, marea are un aspect neutru, alabastrul ei își pierde integritatea. Munții nu par mai frumoși și nici mai urîți decît alții. De altfel, amfiteatrul orașului trebuie privit de jos.

Galerii acoperite de marmură împrejmuiesc din trei părți cimitirul. Între ele, înecate în verdețură, se află cripte și capele albe. Galeriele cuprind o adevărată expoziție de sculpturi din marmură albă, una mai sumptuoasă decît alta. Dincolo de ele sînt cruci și plăci tot de marmură. Se vede bine că în apropiere se află celebrele cariere de la Carrara.

S. Șervinski

BHUTAN

Liniștea idilică este tulburată

Pînă nu de mult, drumul de la hotarul cu India pînă la cel mai apropiat oraș din Bhutan, micul stat din estul Himalaiei, era străbătut cu catirul în șase zile și șase nopți. Automobilul, însă, poate acoperi aceeași distanță în numai opt ore.

Un templu imens — zong în limba băștinașilor — în alb și negru se zărește în vale de la mare depărtare. Zidurile-i înclinăte împrejmuiesc o curte spațioasă, în care se află alte câteva temple, mai mici evident, și case de rugăciune. De lângă impunătorul templu pornește un podeț de lemn arcurit peste o apă cu debit mic. La ambele capete ale podețului se află niște vase cilindrice pline cu file de hirtie și pergament cuprinzînd texte sfinte iar pe malurile riulețului sînt fixate prăjini de bambus. Înalte de cite nouă metri, cu steaguri de rugăciune, pe care, dealminteri, le întîlniești pretutindeni în preajma fiecărei case.

Așezat într-o zonă de mare altitudine și pe versantele sudice ale Himalaiei, Bhutanul inchide pe teritoriul lui de 50 000 kilometri pătrați o serie de lanțuri muntoase tăiate de văile adînci ale unor riuri — afluenți ai Brahmaputrei. În nord, altitudinea maximă atinge 7314 metri, în vîrfurile Chomo-Lhari. Vegetația începe, în zonele joase de munte, cu pădurea umedă subtropicală, urmată de arbori cu frunze căzătoare (stejari, fagi etc.) și conifere și culminînd cu cîmpii alpine.

În ultima vreme liniștea idilică, doar arareori tulburată de clinchetul melodios al clopoștelor de caravană și de strigătele crescătorilor de catiri, care a stăpînit veacuri de-a rîndul văile înverzite ale micului stat căjărat în munți, a început să fie sfîșiată de clacsoanele camioanelor care șerpuiesc pe o șosea recent construită, de lovături de tîrnăcoape. Ciocane pneumatice și duduit de tractoare. Căci și în Bhutan a început să se facă simțit suflul nou al secolului nostru. Cei peste 800 000 de locuitori ai țării, care se ocupă în special cu agricultura, cultivînd orez, porumb, mei, legume, bumbac, au pășit cu încredere pe calea progresului. Dacă pînă acum 6—7 ani, ei mai făceau schimb prin troc, impozitele percepuindu-se tot în natură (în curțile templelor se adunau grămezi de ofrande — de la cereale pînă la unt) acum în comerț se folosesc pe scară largă banii.

M. Bagrițki

— Aici e biroul de obiecte găsite?
Desen de B. Bossart

Au străbătut împreună mulți kilometri din tundra siberiană.

MARTORI SECULARI

Născut

acum 700 de ani...

În Zaporojie trăiește un venerabil bătrîn, Nikifor Antonovici Deikun, care a devenit popular pentru că îngrijește de un și mai venerabil bătrîn, în vîrstă de mai multe secole.

Încă în 1953 botaniștii au încercat să stabilească vîrsta secularului stejar gigant, de a cărui ocrotire răspunde N. Deikun. Tîind o cracă și numărîndu-i inelele anuale, ei au fost surprinși: 675 de ani! Iar dacă ținem seama că în primii 25 de ani copacul a crescut, după cum afirmă silvicultorii, fără să-și marcheze vîrsta prin inele, rezultă că stejarul din Zaporojie a intrat în al optulea secol.

Uriașul are 36 de metri înălțime, diametrul coroanei atinge 43 de metri, iar acela al trunchiului aproape șapte metri. Se spune că sub frunzișul lui au scris cazacii zaporojeni faimoasa lor scrisoare către sultanul turc.

...Și ceva despre longevitate

Oamenii în vîrstă de 136 de ani sînt rari, chiar în Azerbaidjan, unde la fiecare sută de mii de locuitori există 84 de inși trecuți de o sută de ani. De aceea cea de-a 136-a aniversare a lui Nazar Alamov din colhozul Ghelebe (Victoria) a fost sărbătorită cu fast de toți concetățenii săi.

Nazar a păzit turme de oi timp de un veac. El cunoaște fiecare piatră și fiecă potecă din munții Talis și, mînat de o veche obișnuință, își petrece și acum zece ore în aer liber, pe munte sau în pădure.

Întrebat de secretul longevității lui, a răspuns că mîncîncă puțin, dar de patru ori pe zi; rația lui alimentară e alcătuită mai ales din bucate pregătite cu lapte și legume. Seara i se servește o specialitate a locuitorilor din Talis: supă de cartofi, eu ceapă și ouă.

Ancestralul păstor continuă să-și luereze bucata de pămînt de pe lîngă gospodărie și nu trece o zi ca să nu facă o vizită la ferma de animale a colhozului.

CARE-I CHEIA ENIGMEI ?

Scorpionii

față cu radiația

În cursul unor experiențe recente, cîțiva cercetători francezi au fost izbiți

de excepționala rezistență la radiația nucleară a scorpionilor africani. Amănuntul e interesant, în primul rînd, în măsura în care ar putea înlesni descoperirea unui mijloc de apărare a organismului uman împotriva primejdioaselor raze.

Experiențele au fost efectuate în sudul Algeriei. Dozele de radiație îndreptate de cercetători asupra speciei de scorpion saharian „androctonus amorceux” s-au dovedit ineficace, deși ar li desființat orice altă vietate. Se știe că o doză de 600 roentgen e suficientă pentru a pricinui organismului uman un rău ireparabil. La Hiroshima și Nagasaki dozele au fost de două ori mai mici, dar continuă și azi să facă victime. Scorpionul african nu s-a sinchisit însă de colosala doză de 80.000 r și s-a lăsat răpus — dar numai după două zile — de 154.000 r!

De altfel încă cu prilejul exploziei nucleare de la Bikini s-a observat că nevertebratele sînt mai puțin sensibile la radiații decît vertebratele. Dar verificarea acestei observații prin experiențe sistematice a început abia în 1962. Atunci a intrat și scorpionul african în cîmpul vizual al cercetătorilor. Se pare că nu veninul îl face inofensiv în fața ucigătoarelor raze: unui păianjen, nu mai puțin veninos, sucombă la 10.000 r, iar scorpionii mexicani nu rezistă la peste 50.000 r.

Pină în momentul de față nu s-a găsit totuși cheia de la enigma scorpionului african. O caută și profesorul M. Vachon, de la Muzeul de științe naturale din Paris, recunoscut drept cel mai bun expert „scorpionolog”. Profesorul și-a consacrat ultimii 40 de ani exclusiv studiilor acestei fosile vie care de 150 de milioane de ani, a înfruntat toate cataclismele prin care a trecut Pămîntul și acum sfidează unul dintre cele mai periculoase fenomene, radiația.

CAPRICII

Usturoiul

și vocile celebre

Cîntăreții de operă sînt cel puțin la fel de grijulii ca sportivii eu „forma” lor. De dragul artei baritonul Robert Merrill stă, de pildă în mîini, iar mezzosoprana Rosalinda Elias face gargară cu șampanie.

Arta cîntărețului de operă poate fi asemuită eu un bibelou fragil, ocrotit de posesorul lui prin cele mai felurite mijloace. De aceea nu sînt disprețuite nici prejudecățile sau superstițiile. Cine nu-i convins, de pildă, că însușirile vocale ale unui cîntăreț sînt direct proporționale cu numărul lui de kilograme? Un medio și-a exprimat părerea că acest mit s-ar datora împrejurării că primii tenori italieni celebri au fost corpulenți de felul lor. Dar în zilele noastre, cînd zveltețea e un atribut estetic unanim apreciat și cînd acest atribut devine deosebit de vizibil pe ecranele cinematograful și televizoarelor, artiștii de operă se străduiesc să-și mențină silueta. E cunoscut cazul Mariei

Callas care acum treisprezece ani avea 100 de kilograme și a făcut o intensă cură de slăbire, fără să-și altereze vocea.

Legenda grăsimii e pe cale deci de a fi spulberată, dar altele îi iau locul, deosebindu-se după gusturile și capriciile cîntărețului. Birgit Nielsson, de exemplu, obișnuiește să-și fortifice coardele vocale cu bere; alte celebrități cred în „miraculoasa” coca-cola sau în dușurile scoțiene: unul cald, unul rece. Dar iată că printre aceste obiceiuri strict individualizate începe să străbată o preferință aproape comună: usturoiul. Consumarea în cantități mari a acestei plante înainte de ieșirea în scenă a devenit atît de populară printre tenorii germani, încît o cîntăreață italiană, aflată în turneu, nu s-a mai despărțit de flaconul cu dezodorant cît a durat spectacolul. Ceea ce nu înseamnă că italienii nu plătesc și ei tribut usturoiului Tenorul Franco Corelli îl combină însă cu pătrunjel și-l presară peste biftecurele în sînge pe care le consumă în pauze.

Respectînd tradiția inaugurată de soprana Giulia Grisi care, ori de cîte ori rolul îi impunea să cadă pe podea se străduia să nimerească mai aproape de o trapă de unde i se întindea rapid o cană cu bere, mulți cîntăreți obișnuiesc să mănînce și să bea în timpul reprezentației. Cînd în actualul spectacol „Electra”, pus în scenă la opera new-yorkeză „Metropolitan”, Birgit Nielsson caută securea lui Agamemnon, ea soar-be pe furis dintr-un pahar cu bere ascuns după o stîncă. Iar doctorul Geraldo de Marco, a cărui misiune e să asiste pe cîntăreții operei milaneze „La Scala”, spune că are de făcut în fiecare seară, la cererea artiștilor, un mare număr de injecții, dar că le face și cu apă (bineînțeles, fără știrea „pacientului”). Efectul psihologic e însă întotdeauna același și artiștii declară că au fost în formă datorită miraculoasei substanțe injectate...

Pasiune dublă.
Desen de M. Vaisbord

ÎN SLUJBA LEGII

Ultimul cuvînt al detectivilor

Nu de mult, la Londra a fost săvîrșită o spargere mai puțin obișnuită. În timp ce cîțiva gangsteri operau într-un magazin de bijuterii, complici, înarmați cu aparate de radioemisie portative, patruleau prin apropiere, gata să-și avertizeze tovarășii pe calea rapidă a undelor.

Dar dacă borfașii de toate categoriile fac acum uz de noile realizări ale tehnicii, poliștii nu se lasă nici ei mai prejos. Cînd a fost răpit fiul cîntărețului american Frank Sinatra, poliștii au ascuns în teancul de bancnote destinate răscumpărării un aparat de radioemisie de mărimea unui bob de mazăre. Apoi au stat la pîndă în apropierea locului fixat pentru transmiterea banilor, trăgînd cu urechea la radiogoniometrele lor. Bobul de mazăre și-a făcut datoria și gangsterii au fost prinși.

Poliția judiciară vest-germană a avut însă de dus la bun sfîrșit o misiune și mai dificilă. Căutînd să descopere pe autorii unui incendiu care a distrus opere de artă de mare valoare, tehnicienii-criminaliști au reușit să determine, printr-o analiză chimică, grosimea stratului de depuneri pe țeava boilerului electric. Ei au dovedit astfel că boilerul funcționase timp de 14 ore fără întrerupere, ceea ce dăduse naștere incendiului.

Una din cele mai noi metode de detectare a infractorilor utilizează mirosul specific al fiecărui individ. Cu alte cuvinte, tehnica criminalistă încearcă să se substituie cîinilor poliști. Metoda „adulmecării” a fost elaborată de

un specialist în mirosuri de la Institutul de tehnologie din Chicago. Specialistul a confecționat, în acest scop, un fel de conductă din masă plastică în care e introdusă persoana suspectată; prin conductă trece un curent de aer, care adună mirosurile și le „mătură” spre un dispozitiv de filtrare; o peliculă uleioasă absoarbe substanțele aromatice (caracteristice persoanei respective) care pot fi astfel supuse analizei chimice. Comparînd acest miros caracteristic cu probele extrase din aerul încăperii în care a fost săvîrșită infracțiunea se poate deduce dacă suspectul a fost sau nu în acea încăpere. Autorul metodei susține că fiecare încăpere are un buchet de mirosuri specifice, care se modifică o dată cu intrarea unei persoane. Și viceversa, orice persoană imprumută pentru un timp oarecare unele mirosuri din încăperea în care a pătruns.

Dar actualele metode de investigație se referă și la amănuntele impalpabile care alcătuiesc „stilul” caracteristic fiecărui infractor: modul în care își pregătește „acțiunea”, caracterul ei, timpul pe care îl preferă pentru a o comite, armele folosite ș.a.m.d. În dispozitivele de memorare al unor calculatoare electronice se păstrează toate datele despre „stilul” infractorilor iar mașina, comparîndu-le cu amănuntele noului delict, alege cu repeziune persoanele pasibile de bănuială.

Un motiv în plus pentru a lăsa „crima perfectă” în seama scriitorilor de romane polițiste.

(După „Za rubejom”)

ON REVIENT TOUJOURS...

În sfîrșit, automobile electrice

Automobilele alimentate cu benzină sînt din ce în ce mai discreditate. În primul rînd pentru că infestază aerul, mai cu seamă în marile aglomerări urbane. Dar atacurile împotriva acestui gen de vehicule au primit mai de mult o ripostă categorică și singura alternativă posibilă: automobilul electric, n-a reușit să înlocuiască mașinile acționate de benzină. Bateriile propuse pentru automobilele electrice erau prea mari, foarte scumpe și nici nu puteau funcționa vreme îndelungată fără a fi reîncărcate. Acestea au fost principalele motive care au dus la abandonarea încercărilor întreprinse prin anul 1930 de unele firme americane.

Recent, însă, reprezentanții ai companiei „Ford” au declarat că inginerii acesteia au reușit să creeze o baterie de tip nou, ușoară, funcționînd pe bază de sulfat de sodiu și care, fără să fie reîncărcată, va conferi automobilului o rază de acțiune permisă de un rezervor de benzină.

Cînd va apărea pe piață noul automobil? Calculele specialiștilor indică date destul de precise: în cursul anului viitor modelul experimental va fi încercat pe șoselele Angliei, apoi pe cele ale S.U.A., iar în 1971 se va putea vorbi de o concurență serioasă dintre automobilele electrice și cele cu benzină.

Pe o scară de frînghie, dar nu către Julieta...

(Urmare din pag. 4-a)

Dar nu de asta ne ardea atunci. Curind, am sărit pe rînd în balcon. Apoi am intrat într-o încăpere lungă și îngustă, fără ferestre. După ce ne-am obișnuit puțin cu semiobscuritatea dinăuntru, am văzut un grup de ofițeri așezați în semicerc. Instinctiv, Grișin și eu ne-am luat cea mai prielnică poziție de apărare, chiar lângă perete, umăr la umăr. (De altminteri, era o măsură de precauție naivă: dacă inamicii ar fi vrut să ne ucidă, nimic nu ne-ar fi ajutat, nici chiar cea mai favorabilă poziție).

Ne-am adresat ofițerilor, repetind că împotriva era zadarnică, că oricum războiul avea să se sfârșească curînd. Și, în numele comandamentului sovietic, le-am cerut să capituleze. Ofițerii ne-au ascultat cu luare aminte, apoi au început să discute aprins între ei. Numai locotenent-colonelul nu lua parte la dezbateri, ci stătea tot timpul lângă noi. Nu auzeam ce discutau ofițerii, dar după expresia de pe fețele lor am dedus că unii — în frunte cu colonelul — erau pentru capitulare, iar alții — cei mai mulți tineri cu chipuri îndărătnice și fanatiche — împotriva.

Cine avea să aibă ultimul cuvînt? La un moment dat colonelul ieși în față.

— Domnilor ofițeri ruși! Noi, germanii, prețuim curajul și noblețea faptei dv; nu v-ați temut să urcați în citadelă spre a evita o vărsare de sînge... Dar nu putem capitula. Fiecare ostaș trebuie să-și facă datoria pînă la capăt. Avem, însă, o contrapropunere. Dumneavoastră ne-ați arătat foarte convingător că războiul se va sfîrși curînd. Vă dau cuvîntul de ofițer german că în aceste puține zile cîte au mai rămas, citadela nu va trage nici un foc asupra podului, nu va pricinui armatei ruse nici un rău. Dar nici ostașii dv. să nu întreprindă nimic împotriva noastră. Iar cînd comandamentul suprem va da ordin de capitulare generală, ne vom preda. În felul acesta ne facem datoria și evităm vărsarea de sînge...

Acum era rîndul nostru să vorbim. Nu era o discuție sterilă, ci tot o luptă. Nesîngeroasă, dar de rezultatul ei deindeau multe vieți.

— Domnilor ofițeri! Aparent, propunerea dv. ar fi rezonabilă, dar comandamentul sovietic n-o poate primi. Războiul este război și nu un joc. Niciun cuvînt de onoare nu poate constitui o garanție sigură că podul nu va fi atacat de artileria dv. De aceea, trupele sovietice vor trebui să ia citadela cu asalt. Și o vor lua, nu vă îndoiți de asta! În cursul asediului va curge, însă, și sînge de-al ostașilor noștri. Și dv. veți fi de vină. În această eventualitate, comandamentul sovietic nu vă mai poate făgădui și garanta cele prevăzute în condițiile de capitulare. De aceea vă dăm un ultim termen de gîndire. Dacă pînă la ora 15.00 parlamentarii dv. nu se vor prezenta la prima noastră linie, spre a ne înștiința că ați capitulat, vom începe asaltul. Comandantul dv. v-a vorbit acum de datorie. Vă sfătuiam, domnilor ofițeri, ca în orele ce urmează

să reflectați în ce constă adevărata dv. datorie față de patrie: ca la sfîrșitul unui război pierdut să vă osîndiți singuri la moarte, pe dv, pe soldați și pe bătrîni, femeile și copiii aflați în fortăreață, sau să vă păstrați propria viață și pe aceea a lor pentru o Germanie nouă, viitoare. Dacă totuși veți refuza să capitulați, greaua răspundere pentru sîngele vărsat zadarnic vă va reveni în întregime!...

În încăpere se lăsă o liniște mormintală. Noi ne-am îndreptat spre ieșire, simțind ațîntite asupra noastră privirile pline de ură ale ofițerilor tineri. Dar nici unul nu se clinti din loc. Numai colonelul și locotenent-colonelul ieșiră în urma noastră pe balcon. Am coborît; comandantul și locțiitorul se aflau tot în balcon. Am trecut din nou pe lângă „Tigrul” ruginit, peste pod și ne-am îndreptat spre pădure. Eram îngrijorați: nemții nu se atinseseră de noi atîta timp cît nădăjduiam că vom cădea la învoială. Dar acum, după ce le respinseserăm propunerea și nu mai sperau într-un compromis, vreun fanatic ne-ar fi putut trimite un glonte în spate. Fără voia noastră doream să ne grăbim pașii, dar ne-am stăpînit. În sfîrșit, se ivi și pădurea. Tovarășii de arme ne-au îmbrățișat cu căldură.

...Ne-am întors la Spandau. La ora două maiorul mă trimise în prima linie, unde fixasem întîlnirea.

La un moment dat cineva strigă:

— Tovarășe căpitan, vin, vin!

M-am uitat la ceas. Era trei fără un minut. Am ordonat ostașilor să rămînă pe loc, iar eu am pornit în întîmpinarea a doi inși care se apropiau cu un steag alb.

La trei fix, la cîțiva pași de mine se aflau comandantul fortăreței și locțiitorul lui.

— Citadela... — glasul colonelului tremura și se pierdu pentru o clipă; o clipă care-mă păru o veșnicie... — capitulează.

M-am simțit cuprins de o bucurie fără margini, dar am continuat totuși să rămîn impasibil, de parcă aș fi auzit un lucru cît se poate de obișnuit. Am spus numai:

— Atunci să stabilim amănuntele capitulării.

După cîteva ore, maiorul Grișin și cu mine am intrat din nou în fortăreață, dar de astă dată nu prin balcon, ci pe porțile larg deschise. În curtea imensă erau încolonați soldați și ofițeri germani. Colonelul și locotenent-colonelul se apropiară de noi. Locotenent-colonelul ni se adresă într-o limbă rusă corectă:

— Am vrut să ne luăm rămas bun de la dv, domnilor ofițeri...

După care, văzînd uimirea noastră, adăugă:

— Am locuit mulți ani la Sankt-Peterburg și vorbesc rusește.

Într-adevăr, vorbea bine rusește, aproape fără accent străin. Iată de ce, în tot timpul tratativelor se ațînuse mereu lângă noi — și jos, lângă zidurile fortăreței și înăuntru. Noroc că nu rostisem nici un cuvînt imprudent!

...Se însera. Am urcat în mașină și am pornit „acasă”, la secția politică a armatei.

Poșta redacției

GH. AL. VOINESCU — Com. Lăpușata, reg. Argeș: Vă mulțumim pentru urările transmise cu prilejul Anului nou. Vă dorim la rîndul nostru fericire și reușită în activitatea ce o depuneți.

IRINA CONSTANTINESCU — București: Ne bucură aprecierile făcute. Actorului Innokenti Smoktunovski îi puteți scrie la Teatrul de dramă „Maxim Gorki” din Leningrad.

VIRGIL GHELASE — București: Regretăm, dar nu vă putem satisface dorința. Adresați-vă unei publicații de specialitate.

B. BELLA — Mediaș: Vă mulțumim pentru felicitare și vă dorim succes în activitatea dv.

MUȘAT STANCU — București: Un astfel de articol nu a apărut în revista noastră.

ION STAN — Oțelul Roșu, reg. Banaț: Stabilizatorul de tensiune de care aveți nevoie vi-l puteți procura numai prin comerțul de stat. În privința neregulilor pe care le sesizați, adresați-vă Inspectoriei comerciale de stat de pe lângă Sfatul Popular din localitatea unde domiciliați.

I. CATANĂ — Hunedoara: Pentru amănunte adresați-vă în scris Universității din Moscova, „Centrul științific și metodic de studiere a limbii ruse”.

PROF. I. A. HUTESCU — com. Bobești, reg. Iași: Vom ține seamă de propunerea dumneavoastră.

AUGUSTINA SPREITZER — Oravița: Regretăm, dar nu sintem în posesia adreselor solicitate.

ANDREI RADU — Timișoara: Vă mulțumim pentru bunele aprecieri pe care le faceți la adresa revistei noastre. Vom mai publica articole de genul celor care vă interesează. Literatură în această direcție nu există în librării. Adresa dr. I. N. Riga este: Str. Mircea Bădescu nr. 20, București.

GH. ANDRAȘONI — com. Tîrdea, reg. Banaț: Revista noastră nu a scos un almanah. Almanahul Scînteia îl puteți procura de la chioșcurile de ziare sau librării. Pentru a obține titlurile dorite adresați-vă librăriei „Cartea prin poștă”, str. Sergent Nuțu Ion nr. 8-12 — București.

MIRCEA CEREPANOV — Sibiu: Caricaturistului sovietic I. Cerepanov îi puteți scrie la următoarea adresă: „Moscova A-15, Bumajniî proiezid 14 U.R.S.S.”

BARBU PREJBEANU — Craiova: Vă mulțumim pentru aprecieri. Asupra microturismului „Zaporojeț” vom reveni într-unul din numerele viitoare. Vom ține seamă de sugestii.

CADOURI

PLĂCUTE
UTILE
IEFTINE

Servicii de masă,
lichior, cafea etc.
Vase de flori
și bibelouri
produse de
**COMPLEXUL
INDUSTRIAL DE
ȘTILĂ ȘI FIANTĂ
SIGHIȘOARA**

5166 A

COMPLEXUL PENTRU INDUSTRIALIZAREA LEMNULUI

PRODUCE:

PLĂCI AGLOMERATE CU RĂȘINI
UREOFORM-ALDEHIDA DIN AȘCHII
DE LEMN TRIPLU STRATIFICAT.

Economice, stabile, grosimi uniforme,
randament sporit la croire, perfect
plane, formate practice, se pot furni-
rui etc.

DOMENII DE UTILIZARE

- Mobilier
- plaoane
- pereți despărțitori
- amenajări interioare
- vagoane tramvaie
- lambriuri
- construcții navale etc.

C.I.L. BRAILA

5185 A

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE SIBIANA

5193 A

Curcubeu pe zăpadă

Cînd vorbim despre îmbrăcămîntea sportivă — în speță cea de iarnă — e de prisos să mai stăruim asupra faptului că ea trebuie să fie comodă: lucrul se înțelege de la sine. Așa că ne vom referi numai la latura estetică, așa cum o preconizează creatorii sovietici.

Întîi despre culori. Natura însăși sugerează coloritul costumației sportive de iarnă. Pe fondul alb omniprezent sînt de un efect special culorile vii, vi-guroase, combinațiile frapante. Este exact ce ne recomandă moda actuală.

Coloritul permite să se unească într-un întreg componentele costumului, care după recomandările creatorilor sovietici trebuie să fie alcătuit din una, două sau maximum trei culori. Care anume? În gama modernă predomină purpuriul, albastrul, verdele. Combinațiile sînt inedite, uneori contrastante: purpuriu cu verde, verde cu roșu sau albastru, mov cu galben. Bineînțeles, nu sînt excluse nici nuanțele mai potolite; asta depinde în mare măsură de gustul nostru, de ceea ce ne prinde sau nu.

Pentru îmbrăcămîntea sportivă e caracteristică linia laconică a croielii. Creatorii sovietici sînt preocupați de noi forme și proporții. Ei propun pentru

Casa unională de modă din Moscova a creat pentru odihna și sportul de iarnă acest costum practic și elegant, care folosește motive populare rusești.

iarna aceasta scurta — mult lungită — cu glugă și butonaj asimetric. În finisaj revine un motiv al îmbrăcămînții populare: șiretul.

Se folosesc pe scară largă noile țesături și materiale din fire sintetice, în culori vioaie. Ele apără bine de umezeală și de vînt, păstrează căldura corpului. Pentru pantaloni se recomandă țesăturile elastice, care permit o mare libertate în mișcare.

Ce cuprinde un complet pentru sportul și odihna de iarnă? Componentele nu sînt numeroase: căciulița sport, scurta călduroasă cu buzunare largi, pantalonii supra-elastici, ghetetele sau semicizmulițele comode; o geantă încăpătoare trebuie să „înghită” obiectele necesare într-o excursie.

Evitați împetritarea, varietatea excesivă a elementelor ansamblului; ele scad estetica costumului. Cum am mai spus, moda ne dictează două, maximum trei culori. Laconismul cromatic permite să iasă în evidență dinamismul îmbrăcămînții sportive, liniile ei clare. Formele geometrice, elementele finisajului și ornamentul sînt bine subliniate prin culori de contrast. De aceea se folosește mult combinația de alb cu negru, care atrage întotdeauna prin expresivitatea ei.

În concluzie, putem spune că diapazonul coloristic al costumului sportiv este iarna aceasta foarte amplu. Un adevărat curcubeu pe zăpadă.

Prudența e mama înțelepciunii...
Desen de V. Petrov

SPORT

Cronologia recordurilor mondiale

Sfîrșitul unui an este întotdeauna prilej de bilanț. La cererea cititorilor, ziarul „Izvestia” a făcut o interesantă cronologie a primelor titluri mondiale cucerite de sportivii sovietici la diferite discipline.

Din ea aflăm că federațiile sportive din U.R.S.S. au stabilit relații cu forurile internaționale de resort în 1946. Drumul deschis atunci s-a lărgit necontenit, astăzi ele participînd la activitatea a 45 de organisme internaționale.

Reprezentanții a 33 de discipline sportive au urcat pe treapta cea mai înaltă a supremației mondiale. Cronologia acestor victorii arată parțial astfel:

Atletică grea — 1946; șah bărbați — 1948; patinaj femei — 1948; volei bărbați — 1949; șah femei — 1950; volei femei — 1952; lupte clasice — 1953; patinaj bărbați — 1953; box — 1953; lupte libere — 1954; gimnastică — 1954; schi — 1954; tir bărbați — 1954; hochei — 1954; pentatlon modern — 1955; scrimă femei — 1956; hochei pe iarbă — 1957; caiac — 1958; canoe — 1958; scrimă bărbați — 1958; joc de dame — 1958; ciclism femei — 1958; tir femei — 1958; baschet femei — 1959; gimnastică artistică — 1964; motociclism — 1965; patinaj artistic (perechi) — 1965; ciclism bărbați — 1965.

Există discipline sportive în care nu se organizează campionate mondiale, acestea fiind înlocuite de olimpiade. Printre ele se numără atletismul, unde primele victorii sovietice au fost înregistrate în 1952 (femei) și 1956 (bărbați) și inotul (femei, 1964).

Tot la acest capitol al bilanțurilor, amintim și ancheta întreprinsă la finele lui 1966 de Federația ziariștilor sportivi din U.R.S.S. pentru desemnarea celor mai buni zece sportivi ai anului.

Primul loc a fost ocupat de Mihail Voronin (Dinamo-Moscova), campion mondial absolut de gimnastică. Ceilalți 9 laureați sînt: Natalia Kucinskaia (Trud-Leningrad) — gimnastică, Galina Prozumenșcikova (Forțele Armate — Moscova) — inot, Vladimir Beliaev (Forțele Armate — Kiev) — haltere, Liudmila Belousova și Oleg Protopopov (Lokomotiv — Leningrad) — patinaj artistic, Tigran Petrosian (Spartak-Moscova) — șah, Lev Iașin (Dinamo-Moscova) — fotbal, Valentina Stenina (Trud-Sverdlovsk) — patinaj-viteză, Leonid Jabotinski (Forțele Armate — Kiev) — haltere și Alexandr Metreveli (Dinamo-Tbilisi) — tenis.

SECRETELE NATURII

Flori sub nămeți

În basmul „Douăsprezece luni” al lui Samuil Mașak, într-o poiană de munte înfloresc în plină iarnă ghiocel. Credeți că este numai o fantezie a scriitorului? Nu! Într-adevăr, există plante, cunoscute botaniștilor, care înfloresc toamna târziu și își păstrează florile în timpul iernii.

Cum cade prima zăpadă, copacii, tu-fişurile, majoritatea vegetației amorfesc în așteptarea primăverii. Iar pe cîmpii și în răzoare se pleacă sub zăpadă, cu florile înghețate, traista ciobanului, firușele, pansetele sălbatice și

alte flori și plante mărunte. Ele nu mor în timpul iernii. Sînt miracolele naturii. Hrenița arctică, de exemplu, e faimoasă prin faptul că bobocii ei nu pier nici la o temperatură de minus 46 de grade. Ceea ce înseamnă că zăpada sau frigul nu sînt întotdeauna și pentru toate florile o nenorocire.

Anul trecut, în iunie, mă aflam în ținutul Baikalului, zonă, după cum se știe, friguroasă. Acolo am observat un fenomen deosebit de interesant. Noaptea s-a lăsat ger. Spre dimineață, un strat gros de brumă acoperea pămîntul. După ce am stîns focul am ieșit în potană și am încremenit: toate florile își aplecaseră căpșoarele lipsite de viață. Dar cum a ieșit soarele, florile au înviat. Mai târziu am aflat că vara, în munți, în zonele alpine, în nopțile senine florile înghețau, iar ziua își revin. Și chiar și în plină iarnă, sub zăpadă, multe plante continuă să crească. În ținutul aspru al Nijneiiei Tunguska, unde în octombrie urlă viscolul, iar zăpada se topește abia în iunie, îndată ce încep să apară mici petece de pămînt, printre pinii tineri înfloresc o plantă locală denumită iarba somnului.

Dacă o zîină bună ar topi iarna zăpada, ghiocelii ar ieși mîndri la lumina zilei. În timpul dezghețului, în Caucaz înfloresc ciclama sălbatică, iar șofranul dîlpin înfloresc chiar sub un înveliș de zăpadă gros de douăzeci de centimetri.

Multe lucruri sînt încă neclare în această capacitate a plantelor de a se dezvolta sub zăpadă. Există, fără discuție, anumite proprietăți care le permit să înflorescă după dezgheț. Natura își păzește, însă, bine secretele.

E. Vadimov

FAMILIA

La început de drum

Sociologul Iliia Kolbas din Harkov a făcut o amplă anchetă printre 500 de perechi care urmează să se căsătorească, stabilind cîteva concluzii cu valoare generală privind începutul vieții în doi.

Prima observație care i s-a impus a fost aceea că în zilele noastre căsătoria s-a „maturizat”. Spre deosebire de perioada prer evoluționară, cînd băieții se însurau în majoritate la vîrsta de 16—20 de ani, iar fetele și mai devreme, din serioase motive sociale — părinții vrînd să scape de o gură în plus de hrănit sau să aducă în casă încă o persoană bună de muncă — azi ștacheta „vîrstei căsătoriei” s-a ridicat. În regiunea Harkov, unde prof. Kolbas și-a întreprins cercetările, este de 21—28 de ani pentru băieți (78—88 la sută din numărul total al căsătoriilor) și de 19—26 de ani pentru fete (81—85 la sută din numărul total al căsătoriilor). Mai rămîne de adăugat că aceste căsătorii se contractează cu știrea și aprobarea părinților, care, însă, nu se manifestă într-o formă ca-

milie se străduiesc să ocupe un loc în societate, să asigure baza materială a căminului lor.

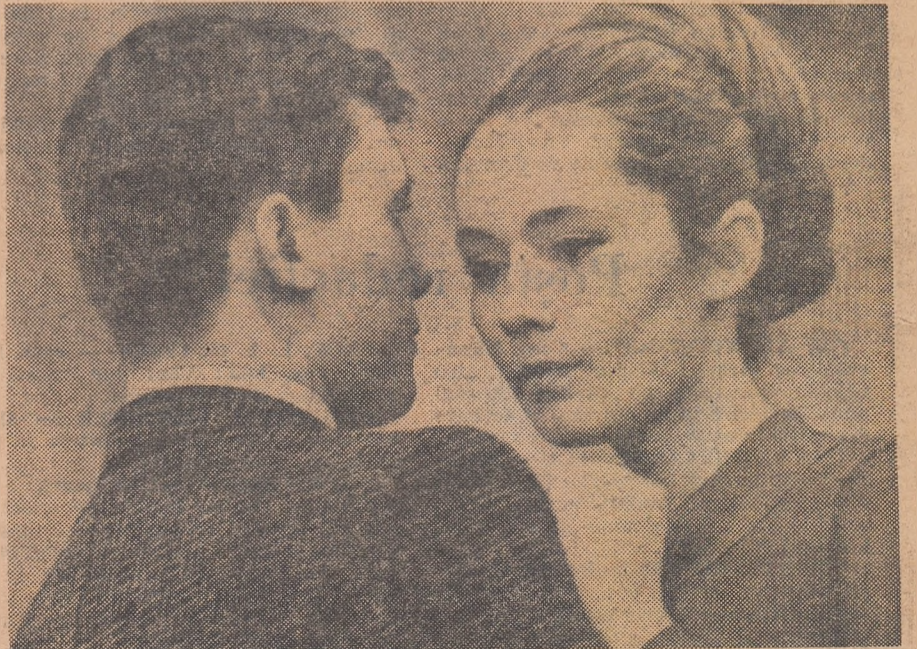
Iată ce spun în această privință rezultatele anchetei: 80,75 la sută dintre viitorii soți și 80,60 la sută dintre viitoarele soții lucrează în industrie, agricultură, în întreprinderi și instituții; 18,25 la sută și respectiv 17,16 la sută învață în școli tehnice; numai 1,26 la sută dintre soții sînt casnice. 8,2 la sută dintre bărbați și 10,18 la sută dintre femei au studii superioare, iar 12 și respectiv 13 la sută studii medii.

Apropie jumătate din tînerele perechi chestionate s-au cunoscut la locul de muncă sau în timpul studiilor. Contactul îndelungat la aceeași întreprindere, în școli sau institute de învățămînt superior, participarea la activitatea cercurilor de artiști amatori, a organizațiilor sportive etc., le-a permis tinerilor să se cunoască mai bine, le-a sporit spiritul de răspundere în fața colectivului pentru soarta viitoarei căsnicii.

Foarte mulți tineri (30 la sută dintre cei cuprinși de anchetă) s-au cunoscut la teatru, cinematograf, muzee, cluburi de șah, bibliotecă, fapt care poate constitui, de asemenea, o garanție pentru trăinicia familiei, el vorbind despre existența unor interese și preocupări comune.

Cercetările întreprinse de sociologul din Harkov au înregistrat o manifestată tendință a tinerilor de a trăi independent, separat de părinți. Numărul tînelor perechi care vor sta la începutul vieții preună cu părinții soțului alcătuiește un procent de 42,4 la sută, iar al celor care vor sta cu părinții soției 17,3 la sută.

Întrebate care este, după părerea lor, condiția unei căsnicii trainice și fericite, din cele 500 de perechi numai 2,6 la sută au răspuns: baza materială. 20,4 la sută consideră că o familie trainică și fericită se întemeiază pe respect și înțelegere reciprocă, pe fidelitate, dragoste, interese comune; 30 la

Dansul este un plăcut și frecvent prilej de cunoștință pentru viitorii soți

tegorică. Alegerea rămîne pînă la urmă treaba celor tineri, dar contactul lor amical cu vîrstnicii concură la alegerea variantei optime a viitoarei familii. Din răspunsurile celor o mie de tineri chestionați, a reieșit că 92,6 la sută au avut aprobarea părinților.

O altă concluzie a anchetei profesorului Kolbas este aceea că tinerii sovietici care pășesc pragul vieții de fa-

sută pe dragoste și respect, pe comunitate de idealuri; 15 la sută pe dragoste, grijă reciprocă, acord; 9,8 la sută pe încredere reciprocă, devotament, respect, dragoste și democrație în familie; 2 la sută pe o muncă interesantă pentru amîndoi și înțelegere reciprocă; 20,4 la sută pe prietenie, respect, grija de a păzi fericirea de familie.